

Дослідження взаємозв'язку між рівнем запасів і фінансовими показниками підприємств є складним і багатогранним процесом. Ефективне управління запасами може суттєво підвищити фінансову стійкість підприємства та його конкурентоспроможність на ринку. З іншого боку, неефективне управління може призвести до значних фінансових втрат і навіть загрози існуванню бізнесу.

Оптимізація управління виробничими запасами є необхідною умовою для забезпечення стабільного розвитку підприємств у сучасних умовах ринку. Підприємствам слід звертати увагу не лише на кількість запасів, але й на їхню якість та відповідність потребам споживачів. Це дозволить знизити витрати та підвищити прибутковість бізнесу.

Досліджуючи цю тему далі, можна звернути увагу на конкретні приклади успішного управління запасами в різних галузях промисловості та вивчити кращі практики компаній-лідерів у цій сфері [2]. Це дозволить отримати більш глибоке розуміння механізмів взаємозв'язку між рівнем запасів і фінансовими показниками та розробити рекомендації для покращення практик управління в українських підприємствах.

Таким чином, правильне управління виробничими запасами не лише забезпечує стабільність бізнес-процесів, але й сприяє покращенню загальних фінансових результатів компанії в умовах постійно змінюваного ринкового середовища.

Інформаційні джерела

1. Ткаченко І.П. Оцінка фінансової стійкості підприємства та напрями її забезпечення. *Ефективна економіка* №3 2012. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=988>
2. Відносні показники фінансової стійкості. *Фінансовий аналіз та висновок*. URL: <https://analizua.com/metodyka-rozrakhunku/100-vidnosni-pokaznyky-finansovoi-stiikosti>
3. Турчак А. А. , Кульганік О. М Стратегічне управління запасами підприємства [Електронний ресурс] / А. А. Турчак. // Стратегічне управління запасами підприємства. – 2022. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/10_2017/10.pdf.

УДК 336.2, 330.3

**О.Д. Панченко, PhD (ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»)
Л.Д. Шульга, здоб. ступ. PhD (ННЦ «Інститут аграрної економіки»)**

КОНТРОЛЬ СПЛАТИ ПОДАТКІВ ДО МІСЦЕВИХ ГРОМАД ЯК СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАКТИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Ефективна податкова політика має важливе значення в досягненні цілей сталого розвитку (ЦСР). За рахунок налагодженої системи податкових надходжень відбувається наповнення дохідної складової бюджетів різних рівнів.

В Україні податковий облік базується на термінах та поняттях, що визначені податковим законодавством. Ключовим документом, у якому передбачено об'єкт, базу, платників і порядок нарахування і сплати податків, є Податковий кодекс України (ПКУ). Даним законодавчим актом встановлено, що податки і збори поділяються на загальнодержавні та місцеві. До перших належать: податок на прибуток, на доходи фізичних осіб, на додану вартість, акцизний, екологічний, рентна плата та мито. Друга група представлена податком на майно, єдиним податком, збором за місця для паркування транспортних засобів і туристичним збором. Загальнодержавні податки встановлені ПКУ та обов'язкові до сплати по всій Україні; місцеві податки встановлюються місцевими громадами у межах їх повноважень та визначених граничних розмірів і ставок [1].

Розподіл податків між бюджетами здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України (рис. 1).

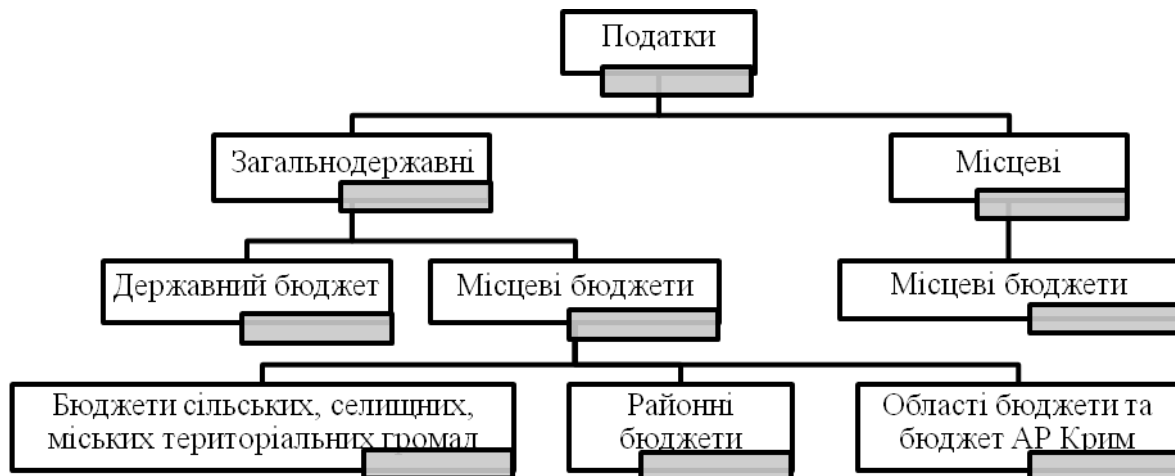

Рисунок 1 – Структура розподілу податків між бюджетами

Джерело: побудовано авторами на основі [1, 2].

Як видно з рис. 1 загальнодержавні податки розподіляються між державним та місцевим бюджетами, зокрема структура місцевих бюджетів містить бюджети сільських, селищних і міських територіальних громад; районні бюджети та обласні бюджети і бюджет АР Крим. Надходження від податків і зборів до державного бюджету відносять до загального і спеціального фондів; до місцевих бюджетів – виключно до загального. Місцеві податки в повному обсязі потрапляють до місцевих бюджетів, за рахунок чого формують суттєву частку в структурі доходів.

Протягом останніх років доволі поширеною є практика трансформації різних галузей економіки з урахуванням цілей сталого розвитку. Саме податкова політика виступає певною домінантою реалізації означених тенденцій, адже виконує не тільки фіскальну, а і регулюючу політику. Особливо актуальною є подібна практика на місцевих рівнях, адже всі регіони країни характеризуються різними тенденціями розвитку та ступенем впливу на навколишнє середовище. Важливе значення в даній сфері мають податки, що

прямо чи опосередковано пов'язані з реалізацією ЦСР, зокрема екологічний податок і податок на майно в частині екологічної складової та ПДФО в частині соціальної. Такий висновок підтверджується статистичними фактами: за даними 2023 року найбільшу частину доходів місцевих бюджетів становили податкові надходження – 67% (434,5 млрд грн), серед яких домінує податок на доходи фізичних осіб – 66,6% (289,4 млрд грн). На другому місці – єдиний податок (12,8%). Третя позиція припадає на майнові податки – 10,1% (43,8 млрд грн).

Варто зауважити, що місцеві бюджети виступають інструментом накопичення й перерозподілу доходів, які використовуються для соціально-економічного розвитку територій та забезпечення фінансування регіональних програм. Їх левову частку складають саме податкові надходження [3].

Одним із завдань податкової децентралізації є стимулювання економічного розвитку через податкові платежі. Тобто за рахунок стимулюючої функції відбувається економічний розвиток регіону через податки.

У ході дослідження встановлено, що діюча в Україні система контролю оподаткування недостатньо ефективна, оскільки даною функцією наділені виключно податкові органи. При цьому місцеві органи влади взагалі не містять інформації про такі платежі. Подібний розподіл повноважень не дає змогу забезпечити правильне стягнення та прозоре використання податків. Необхідно переглянути дані практики з акцентом на розширення прав місцевих органів влади в частині контрольного блоку за обсягами справляння податків, що надходять до місцевих бюджетів. Такий підхід дозволить узгодити внутрішній контроль господарюючих суб'єктів та зовнішній моніторинг в режимі реального часу. За рахунок налагодженої синергії можна відстежувати відповідність процесів нарахування і сплати податків підприємствами та виявляти потенційні ризики пов'язані з їх реалізацією.

Ефективна співпраця, зокрема і в питаннях контрольних функцій, дає змогу підприємствам і місцевим органам влади віднайти оптимальні градації податкових ставок та відстежити не лише повноту їх сплати, а і раціональне використання місцевими інституціями на програми, що дозволяють реалізовувати заходи екологічного й соціального спрямування.

Отже, розширення контрольних функцій місцевих органів влади в частині сплати податків, які формують дохідну складову їх бюджетів, дає змогу відстежувати їх нарахування і сплату відповідно до законодавчих регламентів з подальшим використанням на ключові соціально-екологічні потреби кожної окремої громади.

Інформаційні джерела

1. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Бюджетний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Горіховський М. В., Оганесян В. С., Вознюк С. В. Формування дохідної частини територіальних громад у період війни і повоєнного відновлення (на прикладі Кам'янець-подільського району Хмельницької області). *Економіка України*. 2023. № 5 (738). С. 67-81. DOI: <https://doi.org/10.15407/econo-myukr.2023.05.066>.